

Foto: Sveriges lantbruksuniversitet.

Värmeböljor hot mot sillgrisslorna

Sillgrisslor är arktiska fåglar, väl anpassade till ett kallt klimat. Stora Karlsö är förmodligen en av de varmaste sillgrisslekolonierna, med ett betydligt soligare sommarväder än på exempelvis brittiska öarna, Norge och Island. Så hur kommer grisslorna klara ökade temperaturer som följd av klimatförändringarna?

Vi har sedan 2008 en konstgjord häckningshylla nedanför fyren på Stora Karlsö. För närvarande häckar omkring åttio par sillgrisslor, och ett tiotal tordmular. 2019 installerade vi övervakningskameror och har därmed kunna följa grisslornas liv i detalj. Besökare på WWF:s hemsida har kunnat följa en live-stream från en av de många kamerorna. Så vad har vi observerat?

Ett av beteendena vi blev uppmärksamma på ganska snart efter att kamerorna kommit upp var att grisslorna under varma dagar verkade lida av värmen. De flämtade, vände sig mot solen och höjde skuldrorna när solen gassade på eftermiddagarna. När det blev tillräckligt varmt lämnade de tillfälligt hyllan för att svalka sig i vattnet, och läm-

nade därmed ägg och unge oskyddade från solens värme och eventuella predatorer.

Värmen ett hot

Vi har nu publicerat en första uppsats där vi sammanställer våra observationer från de första fyra åren. Mönstret är solklart: värmen utgör ett påtagligt hot mot de grisslor som valt att slå sig ner på solexponerade hyllor (de som häckar i grottor, i exempelvis Korp- och Rindhålet, klarar sig däremot bättre). Under en till två dagars värmeböljor 2020 och 2022 dog ett flertal ungar, och ägg förlorades när föräldrarna inte pallade längre utan var tvungna att flyga ner till vattnet. Över 45 grader var temperaturen i solen vid dessa tillfällen, och ingen vind svalkade.

Detta är den andra uppsatsen vi publicerar som inte hade varit möjlig utan den konstgjorda hyllan och kamerasytemet. Samma kameror användes för att visa på hur havsörnar tog över ön under COVID-nedstängningen 2020 och ledde till stora störningar av grisslorna. Den nya tekniken öppnar upp för nya forskningsfrågor, och fler nya teknikersystem är på gång för att få en ännu mer heltäckande bild av sillgrisslornas liv och deras roll i Östersjöns ekosystem.

*Jonas Hentati
forskare på Havsfiskelaboratoriet, SLU,
samt ledamot i Stora Karlsös styrelse*

Foto: Sveriges lantbruksuniversitet.

Tack vare den konstgjorda häckningshyllan kunde forskarna tydligt se hur besvärande hettan är för grisslorna. Just detta ägg rullade strax ner över kanten. Foto: Sveriges lantbruksuniversitet.